

Wandelroute Pr8ige Heuvelrug Oost

Een rondwandeling van IVN Veenendaal-Rhenen

Vanaf de zandgroeve Kwinteloijen wandel je via de Plantage Willem III en restaurant Residence Rhenen weer terug naar Kwinteloijen.

Startpunt

Parkeerplaats Kwinteloijen, Oude Veensegrindweg, Rhenen. Bereikbaar per fiets of auto.

Alternatief startpunt

Restaurant Residence, Rhenen, Veenendaalsestraatweg 50, Rhenen.

Bereikbaar met buslijn 50 van Syntus. Direct bij restaurant Residence Rhenen vind je de bushalte Koetshuis, Residence Rhenen.

Zie bij punt 9 (kader).

Afstand

De lengte van de route is 9 km.

Samenvatting

De rondwandeling voert over onverharde paden door een gevarieerd, heuvelachtig bosgebied, een mooi smeltwaterdal, de steile randen van de voormalige afgraving Kwinteloijen en over de voormalige (tabaks)plantage Willem III met grote grazers en grafheuvels. Ook zijn er aan beide kanten van de Heuvelrug een aantal mooie uitzichtpunten, gericht op de Gelderse Vallei en de Betuwe.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

IVN Natuurroutes app

De routes zijn ook op je smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN Natuurroutes app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app heb je meer dan 500 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Informatie

- Je hond mag op een groot deel van de wandeling niet mee
- Het is een wandeling met hoogteverschillen
- Op de Remmerdense heide en Plantage Willem III lopen runderen, paarden en damherten
- Controleer jezelf na de wandeling op teken
- Je volgt de routes op eigen risico

Verzoek

Opmerkingen over de route kun je sturen naar natuurroutes@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Combineren van twee wandelingen

Je kunt er ook voor kiezen deze wandelroute te combineren met de wandelroute Pr8ige Heuvelrug West. De totale lengte komt daarmee op ca. 18,5 km.

De beschrijving hiervan vind je in het kader na punt 9.

IVN wenst je een prettige wandeling

Legenda

RA	=	rechtsaf	LA	=	linksaf
RI	=	richting	RD	=	rechtdoor

1. Zandafraving Kwintelooijen

Kwintelooijen is als het ware een flinke hap zand (een paar miljoen kuub) uit de Utrechtse Heuvelrug. Tot 1989 is hier ca. 40 jaar zand gewonnen. Sinds 1 januari 2018 beheren de gemeenten Rhenen en Veenendaal Kwintelooijen als natuur en recreatiegebied.

Er zijn hier archeologische vondsten gedaan, daterend uit ca. 180.000 jaar geleden. Zo zijn er fossielen van de mammoet, sabeltandtijger en steppewisent gevonden, maar ook gereedschap zoals vuurstenen vuistbijlen.

Dankzij de hoogteverschillen, de verschillen in oriëntatie op zon en wind en de variatie in bodemgesteldheid van nat naar droog, van zuur naar basisch, van zanderig naar leemrijk, is er sprake van een grote variatie van plantengroei. Wel 1555 verschillende soorten zijn er waargenomen, waarvan er 70 op de rode lijst staan.

De grazers in Kwintelooijen zijn Herefords, een runderras met een vriendelijk en rustig karakter, dat probleemloos zomer en winter buiten kan blijven.

- *Loop vanaf de parkeerplaats terug, sla LA en passeer de slagboom; ga over een half verharde weg, tussen de grasvelden door*
- *Beklim het eerste steile pad aan de linkerkant*
- *Bovenaan op de kruising RD. Volg dit pad naar boven langs de rand van de oude zandgroeve*

2. Motorcrosscircuit

De groeve wordt als motorcrossbaan gebruikt. De open zandvlakten die hierdoor ontstaan zijn ideaal voor de zandhagedis en het zeldzame plantje de grondster.

- *Boven gekomen blijf je zo dicht mogelijk bij de rand en bereik je een uitzichtpunt*

3. Trekvogel telpunt

Je hebt hier een prachtig uitzicht over de Gelderse Vallei. Links voor je ligt Veenendaal en meer naar rechts Ede met de windmolens aan de A30. Deze plek leent zich in het najaar goed voor het tellen van trekvogels, die zuidwaarts vliegen.

- *Vervolg het bredere pad boven langs de zandgroeve*
- *Sla aan het einde bij de T-splitsing LA een brede beukenlaan in*

4. Grafheuvel op Buurtsche Berg en beukenlanen

Je loopt nu op de Buurtsche berg, met 60 m boven N.A.P. een van de hoogste punten van de heuvelrug. Je passeert een grafheuvel (rechts van het pad). Op de Utrechtse Heuvelrug bevinden zich talrijke grafheuvels. Deze dateren uit de tijd dat de eerste landbouwers zich in Nederland settelden, ca. 5000 jaar geleden.

Beukenlanen zijn kenmerkend voor de Utrechtse Heuvelrug en dateren uit de 19^e en 20^e eeuw. Vooral lanen met rode beuken waren een teken van welvaart en dus een statussymbool.

- *Je loopt verder tot aan de kruising met een asfaltweg*
- *Steek de asfaltweg (Defensieweg) over en passeer een klaphek. **NB: Honden hierna niet toegestaan!***
- *Houdt bij de splitsing schuin rechts aan*
- *Einde pad RA. Ongeveer 300 m voorbij een klaphek neem je het eerste brede pad links. Vervolg het dalende pad voorbij de poel*
- *Loop nu verder omlaag door een smeltwaterdal*

5. Smeltwaterdal

De smeltwaterdalen op de Utrechtse Heuvelrug zijn ontstaan ca. 130.000 tot 12.000 jaar geleden tijdens en na de twee laatste ijstijden. Het smeltwaterdal waarin je nu loopt is in 2000 door de Provincie uitgeroepen tot aardkundig monument. De grote vlakte iets verderop is de voormalig tabaksplantage Willem III.

6. Tabaksplantage Willem III

De familie Ruys stichtte in 1853 tabaksplantage Willem III. Het landschap bij Amerongen en Elst werd in die tijd bepaald door de tabaksteelt.

De rijen eiken waar je langs loopt, dienden ten tijde van de tabaksplantage als windsingel. De tabaksschuur, die je links in de verte ziet staan, herinnert nog aan de tijd dat hierin de tabaksbladeren te drogen werden gehangen.

Aan de tabaksteelt kwam begin twintigste eeuw een einde. Sinds 1995 is dit gebied in handen van het Utrechts Landschap. Het beheer is erop gericht om open landschap te behouden. Indrukwekkende galloways, damherten, reeën en koniks begrazen het schrale gebied. Door de begrazing wordt het dichtgroeien van het terrein voorkomen.

Vooraf in de zomer is hier de gekleurde kruidenrijkdom te bewonderen. Op de zandige bodem groeien soorten als gewoon duizendblad, jakobskruid, hazenpootje, oranje havikskruid, wilde marjolein, vlasbekje, sint-janskruid en zandblauwtje. Maar ook zeldzame planten, zoals stekelbrem, dwergviltkruid, bosdroogbloem, blauwe bremraap en warkruid krijgen nu weer volop kansen. Veel insecten zoals wilde bijen, zweefvliegen en vlinders voeden zich met de nectar van deze kruiden. In dit gebied komen vogelsoorten voor als roodborsttapuit, gekraagde roodstaart en boomleeuwerik.

Galloways

- Aan het eind van het dal passeer je een rij eiken. Wandel RD tot de volgende rij bomen
- Ga onmiddellijk na deze bomenrij RA en hou de eiken aan je rechterhand
- Einde pad rechts omhoog, het brede graspad blijven volgen
- Blijf dit pad al stijgend volgen tot de grafheuvels

7. Grafheuvels

Aan weerszijden zie je veel bremstruiken, vliegdennen, meidoorns, sint-janskruid en bramenstruiken.

Na een poosje zie je bij een T-splitsing links drie grafheuvels liggen. Zie beschrijving op het paaltje aan je linkerhand. Op de hele Utrechtse Heuvelrug zijn honderden grafheuvels bekend, maar het merendeel is helaas in vroegere tijden leeggeroofd of beschadigd.

Informatie bij de grafheuvel

- Laat de grafheuvels links liggen en vervolg het pad (zie wijsvinger op paaltje) met rechts een met gras overwoekerd heideveld

Bovengekomen kun je genieten van het uitzicht over de Remmerdense heide en de Betuwe.

- Aan het einde van het heideveld, vóór een hek en afrastering, RA een pad in met vooral tamme kastanjabomen
- Volg de afrastering aan je linkerhand ongeveer 300 m
- Ga even verder LA door een klaphek en wandel door een bos met vooral lariksbomen

8. Lariksbos

De lariks verliest in het winterseizoen zijn naalden. In de lente verschijnen weer toefjes frisgroene naalden.

- Steek na een volgend klaphek de asfaltweg (Defensieweg) schuin naar links over
- Wandel een smal paadje in met voornamelijk fijnsparren en een rood-wit merkteken op een paaltje
- Ga bij eerste kruising LA een breed pad met beuken in
- Na ca 350 m met een langzame S-slingering in het pad ga je op een viersprong RA een smal paadje in met hoge naaldbomen

Wintersilhouet, takje en kegel van de lariks

- Eerste kruising RD. Het paadje wordt al snel breder
- Op een viersprong LA. Het lariksbos ligt nu aan je linkerhand.
- Op een kruising met een brede laan en aan weerszijden een dubbele rij beuken RD. Negeer eerste pad rechts
- Op een T-splitsing RA
- Aan het einde van dit pad staat het hekwerk van restaurant Residence Rhenen

9. Restaurant Residence Rhenen

- Voor een pauze bij Restaurant Residence Rhenen wandel je via een toegangshekje RD
- Om deze route te zonder pauze te vervolgen, sla dan vóór het toegangshekje RA. Lees verder bij: "Volg dit brede pad...."

Combineren van twee routes (totaal 18,5 km)

Als je ook de route Pr8tije Heuvelrug West wilt lopen, ga dan vóór het toegangshekje naar de Residence LA en steek de Provinciale weg over. Volg de brede beukenlaan tot aan een vijfsprong (ca. 500 m). Sla RA een brede laan met jonge beuken in. Hier kom je dan op de Pr8tije Heuvelrug West-route. Als je deze route helemaal hebt gevolgd kun je via de Verbindingsweg weer terug naar de route Pr8tije Heuvelrug Oost (kaartje punt 9).

Wandel bij Restaurant Residence Rhenen de verharde oprijlaan in en ga even verder RA door een houten hekje. Sla gelijk weer LA (Galgenweg) en vervolg de beschrijving hieronder.

- Volg dit brede pad (Galgenweg), met het hek aan je linkerhand, tot het na enige daling weer licht begint op te lopen
- Neem het stijgende pad rechtsaf, dat al gauw naar links afbuigt
- Op de volgende kruising RD (beukenlaan oversteken)
- Wandel verder tot een ongelijke kruising waar een smaller pad iets verschoven rechtdoor loopt, maar sla hier LA
- Aan het eind buig je scherp RA tot je bij een lange trap aan de rand van de zandgroeve uitkomt

Blad Amerikaanse eik

10. Zandgroeve Kwintelooijen

Je kunt hier even op een bankje genieten van het mooie uitzicht over Kwintelooijen en de Gelderse Vallei. Ca. 10-15 m links van de trap zie je een erosiegroeve, ontstaan doordat de voorheen kale helling bloot stond aan weer en wind. Hier groeit bijzondere flora, onder andere de kleine tijm en het elders zeldzame, maar hier talrijke duizendguldenkruid. Zonder het werk van grote grazers zoals Galloways of Schotse Hooglanders en/of menselijk beheer groeien de hellingen steeds dicht, vooral door 'opslag' van berken.

- Ga door het klaphek en volg de trap naar beneden

11. Heuvel met nog zichtbare opbouw van de stuwwal

Beneden, links van de trap, groeien op wat vochtige delen van het grasveld o.a. de rietorchis en gevlekte orchis.

Voor je ligt een heuvel die tijdens voor de zandwinning is gespaard. Het zand bevatte te veel leem en was daardoor niet goed bruikbaar. Hoewel de erosie van dit 'geologisch monument' door het ravotten van kinderen in een versneld tempo plaats vindt, kun je aan de kleurverschillen van de helling nog wel de gelaagde opbouw van de stuwwal zien, bestaande uit leem, zand en grind. Aan de voet van dit geologisch monument vindt door erosie nog steeds een actieve afzetting van zand en leem plaats.

Als het niet te nat is, kun je het laatste stukje van de wandeling vervangen door een tochtje door het moerasbos. Ga daarvoor onder aan de trap naar rechts in plaats van naar links en volg onderstaande route:

- Na 100 m bij de picknicktafel LA. Volg het pad om de berg heen
- Ga RA over de voetbrug en na de brug onmiddellijk weer RA
- Na ongeveer 20 m links aanhouden
- Dit pad volgen tot het einde op een T-splitsing. Hier sla je RA en ga je door een klaphek
- Je bereikt de grote grascirkel en de parkeerplaats
- Als het pad na de brug te drassig is, ga dan terug naar het bruggetje, steek deze over en sla dan onmiddellijk RA. Je bereikt een breed pad waar je RA slaat. Volg dit pad tot de parkeerplaats

12. Vennengebied

De plassen bieden dankzij de kwaliteit van het water (deels kwelwater, deels afvoer van regenwater van de Heuvelrug) een goed leefgebied voor amfibieën en libellen.

Kwintelooijen is door zijn openheid en begrenzing door bosranden een goed leefgebied voor diverse vlinders en vogels. Je kunt hier onder andere de buizerd en havik zien, maar ook de groene specht, geelgors, boomleeuwrik en roodborsttapuit.

In dit vennengebied staan meerdere soorten wilgen en zowel de witte als de zwarte els. Verder groeien er vooral (ratel)populieren.

- Ga onderaan de trap LA en blijf het brede zandpad volgen tot aan de grote grascirkel en de parkeerplaats

Als je de route vanaf Residence Rhenen hebt gelopen (alternatief startpunt), volg dan de routebeschrijving verder vanaf punt 1.

We hopen dat je een fijne wandeling hebt gehad.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes

- De Dennen
- Egelmeer
- Elsterberg
- Grebbeberg
- Langs Utrechtse spoor en dansende bomen
- Pr8ige Heuvelrug Oost
- Pr8ige Heuvelrug West
- Prattenburg
- Plantage Willem III

Fietsroutes

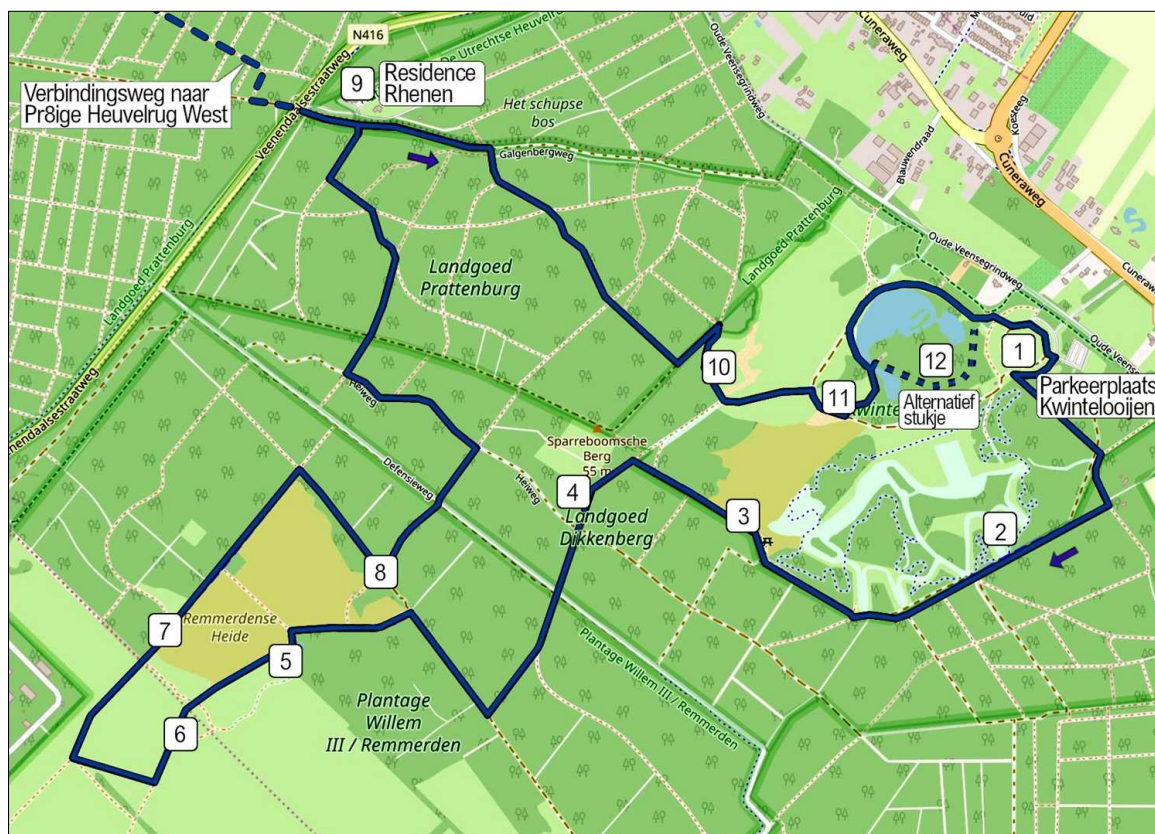
- Fietsen door bos en Binnenveld
- Fietsen langs forten
- Fietsen over Rug en Rijn
- Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen
- 40 bomen fietsroute door Veenendaal

Deze routes vind je op: <https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kun je de routebeschrijvingen downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Routekaart Wandelroute Pr8ige Heuvelrug Oost

De nummering verwijst naar de informatie in de tekst